Belangrijke besluiten vergadering Algemeen Bestuur 27 Mei 1947.

Daar op deze vergadering van het A.B. besloten is de voornaamste beslissingen, welke op een vergadering van het H.B. of van het A.B. vallen, voortaan in Natura te publiceren, zodat alle leden er kennis van kunnen nemen, laat ik hier drie belangrijke besluiten volgen :

I. Besloten is, dat het kampmateriaal eigendom blijft van het H.B. en dat de commissies voor de diverse kampen het materiaal kunnen huren bij een door het H.B. in te stellen commissie van beheer. Van deze commissie van beheer is de Alg. Penningm. ambtshalve voorzitter; aan S. Schaap te Wageningen zal gevraagd worden de functie van beheerder-penningm. op zich te nemen ; voorts zal voor deze commissie gevraagd worden J. Dallmeijer en als deze bedankt W. Westmijze.

II. Besloten is telkenjare een aantal afd. in de gelegenheid te stellen op kosten van het H.B. een of twee leden aan het Leiderskamp te doen deelnemen, zodat de afd. over meer en betere excursieleiders zullen gaan beschikken. Aanvragen voor uitzending naar het Leiderskamp kunnen ieder jaar, tijdig van te voren, door het afd.-bestuur bij de Alg. Secr. worden ingediend.

III. De afd. Rotterdam en enige andere afd. gaan gebukt onder de zorgen van een hoge afdracht aan het H.B. Ingesteld is een commissie, welke alle maatregelen zaal nemen om op korte termijn met een voorstel te komen, dat tot een betere regeling van de afdracht zal leiden.

In de commissie hebben zitting : de H.B.-leden v. Burkom en Ruinen en voorts vertegenwoordigers van de afd. Rotterdam, Amsterdam en Eindhoven.

FOP. I. BROUWER.

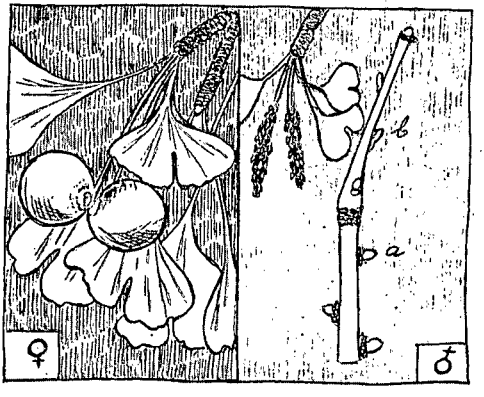
Ginkgo biloba L.

Volksnamen: Jap. notenboom, waaierboom, fam. Ginkgoaceae

door J. v. WILLIGENBURG met tekening van de schrijver.

Waarschijnlijk hebben tal van lezers van „Natura", nooit of zelden, de naam van deze boom gehoord. Dat we het toch wagen, deze min of meer zeldzame boom te bespreken, schuilt in het feit, dat hij èn plantkundig èn om de grote rol, die hij eens in voorhistorische tijden speelde, een bespreking zeker waard is.

Om te beginnen, is het niet vreemd, dat we het juiste vaderland der Genkgo's niet kennen. Slechts door een toeval is de plant voor het nageslacht bewaard gebleven, omdat ze in China en Japan, als heilig bekend, sinds oeroude tijden, in de tuinen der Boeddhistische tempels werd aangeplant.

Ginkgo biloba L. vruchten, bladeren, ♀ bloeiwijze; wintertwijg met *a* kortloten, *b* bladknoppen.

In Japan, komt de plant in het wild niet voor en waarschijnlijk ook niet in China. Sommigen vermoeden haar vaderland in Nepal. Omstreeks 1754 is zij in Europa ingevoerd,..... eigenlijk weder ingevoerd, want in het Mesozoicum waren de Ginkgophyta verspreid over het gehele noordelijk halfrond, tot zelfs op Spitsbergen. In tal van soorten bedekten ze toen de aarde en behoorden waarschijnlijk tot de eerste planten, die kleur brachten, in de toen heersende eentonigheid van het plantenkleed. Zover bekend behoort de Ginkgo tot een der oudste plantengeslachten, want in het Juratijdperk, ruim 175 millioen jaar geleden, kwamen ze reeds voor en de tegenwoordige enige overblijvende „Ginkgo biloba", was bekend in het Eoceen, ook reeds voor ruim 60 millioen jaren.

Een andere bijzonderheid is, dat deze echte gymnosperme plant, zoveel op een gewone loofboom lijkt. De plant is tweehuizig. Het blad is lichtgroen gekleurd, waaiervormig, gekarteld, met in het midden een diepere insnijding, tweelobbig, bilobatus. Sprekend lijkt het blad op een sterk vergroot Adiantumblad, vandaar Salisburya adiantifolia, een naam, die de Ginkgo ook draagt. Evenals het blad, is ook de nervatuur waaiervormig maar de tongvormige vertakkingen wijzen op een zeer primitieve bouw. Het blad is afvallend en kleurt in het najaar prachtig geel. De ♂ plant brengt 2 á 3 cm. lange katjes voort, terwijl aan de ♀ plant, kleine groene knopjes komen. Geen enkele der tegenwoordige zaadplanten, wordt bevrucht gelijk de Ginkgo, n.l. door actief bewegende zaadcellen — spermatozoiden. Dit feit werd omstreeks 1876, door een Jap. botanicus — Herase — ontdekt. Evenals bij het zeer oude gymnosperme geslacht der Cycadophyta heeft men ook hier met een zaad, schijnvrucht te doen. Deze schijnvruchten kunnen zich ontwikkelen ter grootte van een pruim.

Oude exemplaren komen hier en daar in ons land voor ; o.a. in de Hortus Botanicus te Leiden, Amsterdam etc. en hier en daar bij particulieren. Dr. A. de Wever te Nuth (Limb.) schreef destijds, in een der Limb. tijdschriften. „In Limburg kennen wij, tot nu toe geen vruchtdragende boom, wel te Slikkerveer, op het buiten „De Donge", waar een ♀ en ♂ exemplaar bij elkaar staan. Te Maastricht in de tuin van de Heer Penhaerts, vindt men een oude boom, van de variëteit met hangende takken — „pendula vorm". Tot zover Dr. de Wever. Het zeer bijzondere feit is nu, dat sommigen beweren, dat die min of meer hangende vormen altijd vrouwelijke planten en de meer rechtopgroeiende, mannelijke exemplaren zijn. Zo'n duidelijk verschil tussen ♀ en ♂ individuen, dat we in de dierenwereld zo goed kennen, is in de plantenwereld toch steeds nog een zeldzaam voorkomend gebeuren en juist ook daarom, omdat zoals bij de hennep — Cannabis — bijv. de ♂ juist kleiner is dan de ♀ plant.

Daarom lijkt het mij goed eens scherper op al die tweehuizige planten te letten of het niet mogelijk is, bij velen, makroskopisch reeds verschil tussen ♀ en ♂ ex. op te merken en dan in dit blad te vermelden. Ook wat het voorkomen van Ginkgo biloba in

ons land betreft, had schrijver gaarne inlichtingen; geslacht, vruchtbaarheid en eventuële ouderdom. Naast mij ligt een takje van de recente Ginkgo biloba. Krachtig steken de bruine knoppen uit de kortloten en nergens is enig bewijs van zwakte of ouderdom te bespeuren. Eenzaam staat de plant thans op aarde, wel primitief van structuur, maar ongeschokt. Dit levend fossiel is waard, door alle natuurliefhebbers gekend en beschermd te worden.

Van maand tot maand (October).

In ons vorig maandoverzicht schreven we, dat de bladeren van de bomen eigenlijk door de boom zelf worden afgestoten. In de bladsteel ontwikkelt zich een kurklaagje en op die plaats breekt het blad af. Voordat dit kurklaagje gereed is, worden talrijke stoffen eerst nog uit het blad weggevoerd en als reservestoffen opgeslagen in stam en takken. Hierdoor voltrekken zich in het blad allerlei scheikundige veranderingen en dit openbaart zich onder meer door het optreden van de fraaie herfsttinten in de bladen, waarvan we in deze tijd van het jaar zo volop kunnen genieten.

Natuurlijk zijn er in het vallende blad nog heel wat organische stoffen blijven zitten, die dus op de grond belanden en de paddenstoelen tot voeding kunnen strekken.

Als de bladeren vallen, gaan eiken en beuken hun vruchten strooien. Zullen er dit jaar weer zoveel komen als in 1946? Toen lag de bosgrond werkelijk bezaaid met eikels en beukenootjes. De eekhoorns doen zich aan deze vruchten te goed, maar ook de vlaamse gaaien, vinken, kepen en andere zaadetende vogels.

Allerlei zoogdieren zijn nu bezig met het aanleggen van voorraden voor de winter: eekhoorn, hamster, muizen. Andere zoogdieren zoeken straks de kwartieren op, waar ze hun winterslaap gaan houden: egel en vleermuis. We mogen deze winterslaap natuurlijk niet op een lijn stellen met onze slaap. In de winterslaapperiode gaat de schildklier in ontwikkeling achteruit en produceert veel minder thyroxine, een hormoon, dat onder meer de stofwisseling stimuleert. We zien dan ook, dat de stofwisseling trager verloopt, de lichaamstemperatuur daalt, de ademhaling en de hartslag verlopen langzamer enz. Het stofgebruik is dan ook uiterst minimaal.

Let in October op de aankomst van de bonte kraaien. Krijgt het landschap niet een winters tintje als deze grijsrokken hier rondstappen? Ook de koperwieken en kramsvogels kunnen we nu weer aantreffen. Zouden er in de komende winter weer zoveel pestvogels komen als in de vorige? Men lette er eens op!

Op de meren en plassen en ook langs de zeekant zien we nu kuifeenden, toppereenden, smienten, pijlstaarten, talingen en vele andere eendvogels. De vogeltrek is in volle gang.

Ook de insecten maken zich gereed voor de winter. Sommige overwinteren als eitje, andere als pop, weer andere als imago.

De spinnen kunnen in deze tijd van het jaar nog druk in de weer zijn. Overal vinden we nog de kunstige webben, s' morgens met dauwdruppels bepareld. Als dan de zon gaat schijnen! Hebt u wel eens rustig gadegeslagen, hoe zo'n kruisspin haar web in uw raamkozijn maakt? Werkelijk de moeite waard om van begin tot eind te volgen!

Noteer op uw wandelingen welke planten nu nog bloeien of voor de tweede maal in bloei komen. U zult eens zien: dat wordt nog een hele lijst.

Haren (Gron.)

FOP. I. BROUWER.

Vlaamse Gaai bij eikels. Foto H. Jansen.

